

సాంఘిక శాస్త్రం

10 వ తరగతి

(సి & డి గ్రేడ్ విద్యార్థులకు ముఖ్యమైన ప్రశ్నలు)

సాంఘిక శాస్త్రం

10 వ తరగతి

(సి & డి గ్రేడ్ విద్యార్థులకు ముఖ్యమైన ప్రశ్నలు)

పేపర్ - I

(భూగోళ శాస్త్రం & అర్థ శాస్త్రం)

భూగోళ శాస్త్రం

2మార్కుల ప్రశ్నలు

1. పశ్చిమాన ఉన్న గుజరాత్‌లో కంటే అరుణాచల్ ప్రదేశ్‌లో సూర్యోదయం రెండు గంటల ముందు అవుతుంది. కానీ, గడియారాలు ఒకే సమయం చూపిస్తాయి. ఎందుకని?
2. హిమాలయాలు ప్రస్తుతం ఉన్నస్థానంలో లేకపోతే భారత ఉపఖండ శీతోష్ణస్థితులు ఎలా ఉండేవి?
3. హిమాలయాలలోని వివిధ పర్వత శ్రేణుల వివరాలను పొందుపరుస్తూ ఒక పట్టికను తయారుచేయండి.
4. భూగోళం వేడెక్కడంలో మానవుని పాత్రను తెలపండి.
5. భారతదేశ భౌగోళిక పటాన్ని గీసి ఈ క్రింది వానిని గుర్తించండి.
ఎ) 40 సెం.గ్రే. కన్నా ఎక్కువ సంవత్సర సగటు ఉష్ణోగ్రతను నమోదు చేసిన ప్రాంతాలు
బి) 10 సెం.గ్రే. కన్నా తక్కువ సంవత్సర సగటు ఉష్ణోగ్రతను నమోదు చేసిన ప్రాంతాలు.
సి) భారతదేశంపై వీచే నైరుతి ఋతుపవనాల దిశామార్గం.
6. నీటి సంరక్షణను మెరుగుపరచటానికి హవ్రే బజారులో వ్యవసాయంనందు ఏ పద్ధతులపై నియంత్రణలు విధించారు?
7. లింగ నిష్పత్తి చాలా ఎక్కువగాని, లేదా చాలా తక్కువగాని ఉంటే సమాజంపై పడే ప్రభావాలను పేర్కొనండి.
8. జనాభా పెరుగుదల, జనాభా మార్పు మధ్య తేడాలను పేర్కొనండి.
9. విమానాశ్రయ నగరం అంటే ఏమిటి? దాని నిర్మాణ స్వరూపం ఏమిటి?
10. భారతదేశ పటాన్ని గీసి ఈ క్రింది వానిని గుర్తించండి.
అ) చెన్నై ఆ) బెంగళూరు ఇ) ఢిల్లీ ఈ) హైదరాబాద్ ఉ) కోల్‌కతా
11. గ్రామీణ ప్రాంతాల నుంచి పట్టణ ప్రాంతాలకు, గ్రామీణ ప్రాంతాల నుంచి గ్రామీణ ప్రాంతాలకు పోవు వలసల మధ్య పోలికలు, తేడాలు రాయండి.

12. వలస వెళ్లిన వాళ్లు ఆ ప్రాంతంలో సమస్యలు సృష్టిస్తారా/సమస్యలకు కారణం అవుతారా? మీ సమాధానానికి కారణాలు వ్రాయండి
13. వలస కుటుంబాలలోని అధిక శాతం పిల్లలు బడి మధ్యలోనే మానేస్తారు. దీనితో మీరు ఏకీభవిస్తారా? మీ సమాధానానికి కారణాలు పేర్కొనండి.
14. గ్రామీణ ప్రాంతాల నుంచి పట్టణ ప్రాంతాలకు వలస వెళ్లటం వల్ల గ్రామీణ ప్రాంతాల ప్రజల కొనుగోలు శక్తి ఎలా పెరుగుతుంది?
15. వృత్తి నైపుణ్యం ఉన్నవాళ్లే అభివృద్ధి చెందిన దేశాలకు ఎందుకు వలస వెళ్ళగలుగుతున్నారు? నైపుణ్యంలేని కార్మికులు ఈ దేశాలకు ఎందుకు వెళ్ళలేరు?
16. హివారే బజారు లాగానే భూగర్భజలాల నియంత్రణ ప్రధానంగా ప్రజలే చేయాలా?
17. పిల్లల విషయంలో ఉమేడ్‌సింగ్‌ని ఏ అంశాలు ప్రభావితం చేశాయి? అతని కూతురు కూడా అలాగే లోచిస్తుందా?

1 మార్కు ప్రశ్నలు

1. అగ్నిపర్వతాల విస్ఫోటనం వల్ల ఏర్పడిన దీవులేవి?
2. భారత ఉపఖండంలోని దేశాలు ఏవి?
3. భారతదేశంలో కర్కటరేఖ పోయో రాష్ట్రాలేవి?
4. భారతదేశం నందు మూడు సముద్రాలు కలియు ప్రదేశం ఏది?
5. భారతదేశం నందు శ్రీలంకను వేరు చేస్తున్న జలసంధి ఏది?
6. గ్రీనిచ్ ప్రామాణిక కాలానికి, భారత ప్రామాణిక కాలం ముందా? వెనుకా? ఎన్ని గంటలు?
7. పూర్వాంచల్ అని వేనిని అంటారు?
8. అంతర్వేది అనగానేమి?
9. AGW ని విస్తరింపుము?
10. IPCC విస్తరించండి?
11. మాన్‌సూన్ అన్న పదం అర్థం ఏమిటి?
12. వాటర్‌షెడ్ అన్న పదాన్ని గురించి తెలియజేయండి.
13. దక్షిణ భారతదేశ పటాన్ని గీసి తుంగభద్రనది ప్రవాహమార్గాన్ని గుర్తించండి.
14. జనసాంద్రత అనగానేమి?
15. జుగ్గీజోష్టి అనగానేమి?

16. మహానగరాలంటే నిర్వచించి రెండు ఉదాహరణలిమ్ము
17. కోపీలు అనగానేమిటి?
18. టెరాయి అనగా నేమి?

4 మార్కుల ప్రశ్నలు

1. భారతదేశ ప్రధాన భౌగోళిక విభజనలు ఏవి? హిమాలయ ప్రాంత భౌగోళిక పరిస్థితులతో ద్వీపకల్ప పీఠభూమిని పోల్చండి.
2. భారతదేశ సరిహద్దులను చూపించే పటంలో కింది వాటిని గుర్తించండి.
  - ఎ) కొండలు, పర్వతశ్రేణులు - కారకోరం, జస్కర్, పాట్కాయ్, జైంతియా, వింధ్య పర్వతాలు, ఆరావళి, కార్డమం కొండలు.
  - బి) శిఖరాలు - కె2, కాంచనగంగ, సంగ పర్వతం, అనైముడి.
  - సి) పీఠభూములు - ఛోటానాగ్పూర్, మాళ్వా.
  - డి) భారత ఎడారి, పశ్చిమ కనుమలు, లక్షద్వీప దీవులు.
3. తూర్పు మైదాన ప్రాంతాలు, పడమటి మైదాన ప్రాంతాల మధ్య పోలికలు, తేడాలు ఏమిటి?
4. భారతదేశ శీతోష్ణస్థితిని ప్రభావితం చేసే అంశాలను వివరించండి.
5. భూగోళం వేడెక్కడంలో శీతోష్ణస్థితిలో మార్పులు ఏ విధంగా కారణమవుతాయి? భూగోళం వేడెక్కడాన్ని తగ్గించడానికి కొన్ని చర్యలను సూచించండి.
6. భారతదేశంలోని ప్రధాన నదీవ్యవస్థలను వివరించటానికి కింది అంశాల ఆధారంగా ఒక పట్టిక తయారుచేయండి. నది ప్రవహించే దిశ, అవి ఏ రాష్ట్రాలు లేదా దేశాలగుండా ప్రవహిస్తున్నాయి, ఆ ప్రాంత భౌగోళిక పరిస్థితులు.
7. వ్యవసాయం, పరిశ్రమలు వంటి వివిధ సందర్భాలలో భూగర్భ జలాల వినియోగాన్ని సమర్థించే, వ్యతిరేకించే వాదనలను పేర్కొనండి.
8. మీ ప్రాంతంలో ఏ ఏ అవసరాలకు నీటి కొనుగోలు, అమ్మకం జరుగుతోంది? దీనిపై ఏమైనా నియంత్రణలు ఉండాలా? చర్చించండి.
9. స్థిర నివాసం ఏర్పాటు చేసుకోవటంతో మానవ జీవనశైలి ఎలా మారింది?
10. అంతర్గత, అంతర్జాతీయ వలసల ప్రభావాల మధ్య పోలికలను, తేడాలను పేర్కొనండి.

అర్థశాస్త్రం

2 మార్కుల ప్రశ్నలు

1. అభివృద్ధిని కొలవటానికి ప్రపంచ బ్యాంకు ఉపయోగించే ప్రామాణికాలకూ ఐక్యరాజ్యసమితి అభివృద్ధి కార్యక్రమం ఉపయోగించే వాటికి తేడా ఏమిటి?
2. మానవ అభివృద్ధిని కొలవటానికి మీ దృష్టిలో ఇంకా ఏ అంశాలను పరిగణలోకి తీసుకోవాలి?
3. ఒకే విస్తీర్ణం ఉన్న భూమినుంచి ఉత్పత్తిని పెంచటానికి ఉన్న వివిధ పద్ధతులు ఏమిటి? కొన్ని ఉదాహరణలతో వివరించండి.
4. పట్టణ ప్రాంతాలలో వస్తువుల ఉత్పత్తికి కూడా భూమి అవసరం, గ్రామీణ ప్రాంతంలో భూ వినియోగానికీ, దీనికీ తేడా ఏమిటి?
5. భూగర్భ జల మట్టాలు రాను రాను ప్రమాదకర స్థాయికి పడిపోతున్నాయి, ఇది ఇలాగే కొనసాగితే జరగబోవు పరిమాణాలను రాయండి.
6. ఉత్పత్తిని చేపట్టటానికి, దానిని నియంత్రించటానికి, లేదా ఇతర దేశాలలో స్థిరపడటానికి బహుళజాతి సంస్థలు అవలంబించే విధానాలు ఏమిటి?
7. ప్రపంచీకరణ భవిష్యత్తులో కూడా కొనసాగుతుంది. ఇప్పటినుంచి ఇరవై ఏళ్లలో ప్రపంచం ఎలా ఉంటుందో ఊహించండి. మీ ఊహలకు కారణాలను పేర్కొనండి.
8. ప్రకృతి వైపరీత్యం వల్ల ఒక సంవత్సరం ఆహార ధాన్యాల ఉత్పత్తి తగ్గిందని అనుకుందాం. ఆ సంవత్సరంలో ఆహార ధాన్యాల లభ్యత పెరగటానికి ప్రభుత్వం ఏ చర్యలు తీసుకోవాలి?
9. వారం రోజుల మీ కుటుంబ ఆహార అలవాట్లను విశ్లేషించండి. దానిలోని పోషకాలను వివరించటానికి ఒక పట్టిక తయారు చేయండి.
10. ఆహార ఉత్పత్తి పెరగటానికి, ఆహార భద్రతకు మధ్య గల సంబంధాన్ని వివరించండి.
11. “ప్రజా పంపిణీ వ్యవస్థ ప్రజలకు ఆహార భద్రత ఉండేలా చూడగలదు”. ఈ వాఖ్యానానికి మద్దతుగా వాదనలు పేర్కొనండి.
12. ఆహార భద్రత గురించి ఇటువంటిదే ఒక పోస్టరు తయారుచేయండి.
13. ఖనిజాలు, ఇతర సహజ వనరులను వేగంగా సంగ్రహించడం వల్ల భవిష్యత్తు అభివృద్ధి అవకాశాలు దెబ్బ తింటాయి. మీరు ఏకీభవిస్తారా?
14. వాతావరణ మార్పు ప్రభావం అన్ని దేశాలపై ఉంటుందని ఎందుకనుకుంటున్నారు?

15. క్రింది పట్టిక భారతదేశంలో 1972లోనూ తిరిగి 2009-2010 అంటే 37 ఏళ్ళ తర్వాత ఏ రంగంలో ఎంతమంది ఉపాధి పొందుతున్నారో తెలియజేస్తుంది.

సం॥	వ్యవసాయం	పరిశ్రమలు	సేవలు
1972-73	74%	11%	15%
2009-10	53%	22%	25%

పై పట్టికద్వారా మీరు పరిశీలించిన లేదా గమనించిన ప్రధాన మార్పులేవి?

1 మార్కు ప్రశ్నలు

- క్రింది రెండు వాక్యాల అర్థం ఒకటేనా? మీ సమాదానాన్ని ఎలా సమర్థించుకుంటారు.
ఎ) ప్రజల అభివృద్ధి లక్ష్యాలు వేర్వేరుగా వుంటాయి?
బి) ప్రజల అభివృద్ధి లక్ష్యాలు పరస్పర విరుద్ధంగా వుంటాయి.

- SHG ని విస్తరింపుము.
- స్థూలజాతియోత్పత్తి అనగానేమి?
- క్రింది పట్టికను నింపండి.

ఉత్పత్తి ప్రక్రియలో శ్రమ	ఒక్కొక్కదానికి మూడు భిన్నమైన ఉదాహరణలు ఇవ్వండి
యజమాని/కుటుంబం కూడా అవసరమైనపని చేస్తారు.	
పనిచెయ్యటానికి యజమాని కూలీలను నియమిస్తాడు.	

- అరబ్ వసంతం అంటే ఏమిటి?
- SEZ ను విస్తరించండి.
- WTO విస్తరించండి అది ఎప్పుడు స్థాపించబడింది? ప్రస్తుతం దీనిలో ఎన్ని దేశాలు సభ్యత్వాన్ని కలిగివున్నాయి?
- BMI అనగానేమి?
- నర్మదా బచావో అందోళన అనగానేమి?
- CNG ని విస్తరింపుము.
- NVDP ను విస్తరింపుము.

4 మార్కుల ప్రశ్నలు

1. అబ్బాయిలతో పోలిస్తే అమ్మాయిల చదువుకు తల్లిదండ్రులు తక్కువ ప్రాధాన్యత ఎందుకు ఇస్తారు? చర్చించండి.
2. ఆర్థిక కార్యకలాపాలను ప్రాథమిక, ద్వితీయ, తృతీయ రంగాలుగా విభజించటం ఉపయోగకరమేనా? ఎందుకో వివరించండి.
3. సేవా రంగం ఇతర రంగాలకంటే ఎలా భిన్నమైనది? కొన్ని ఉదాహరణలతో వివరించండి.
4. అల్ప ఉపాధి అంటే ఏమి అర్థం చేసుకున్నారు? పట్టణ, గ్రామీణ ప్రాంతాలనుంచి ఒక్కొక్క ఉదాహరణతో వివరించండి.
5. అవ్వవస్థీకృత రంగంలోని కార్మికులకు ఈ క్రింది అంశాలలో రక్షణ కావాలి. కూలి, భద్రత, వైద్యం : ఉదాహరణలతో వివరించండి?
6. అహ్మదాబాదు నగరంలో జరిపిన అధ్యయనంలో 15 లక్షల కార్మికులు ఉండగా అందులో 11 లక్షల మంది అవ్వవస్థీకృత రంగంలో పని చేస్తున్నారని తెలిసింది. ఆ సంవత్సరం (1997-98) లోనగరం మొత్తం ఆదాయం 6000 కోట్ల రూపాయలు. అందులో వ్యవస్థీకృత రంగం వాటా 3200 కోట్ల రూపాయలు. ఈ గణాంకాలను ఒక పట్టిక రూపంలో ఇవ్వండి. పట్టణంలో మరింత ఉపాధి కల్పించే మార్గాలు ఏమిటి?
7. మీ ప్రాంతంలోని ప్రధాన వ్యవసాయేతర పనులు ఏమిటి? ఏదైనా ఒక కార్యక్రమాన్ని ఎంచుకొని ఒక చిన్న నివేదిక తయారుచేయండి.
8. ఉత్పత్తికి, ప్రత్యేకించి వ్యవసాయానికి అవసరమైననీరు ఒక సహజ వనరు. ఇప్పుడు నీటిని పొందటానికి దీని వినియోగానికి ఎక్కువ పెట్టుబడి అవసరం అవుతోంది. ఈ వాక్యాలను వివరించండి.
9. విదేశీ పెట్టుబడి, వాణిజ్యాలపై భారత ప్రభుత్వం అవరోధాలు కల్పించటానికి గల కారణాలు ఏమిటి? ఈ అవరోధాలను తొలగించాలని అది ఎందుకు అనుకుంది?
10. “ ప్రపంచీకరణ ప్రభావం ఒకేరకంగా లేదు, “ ఈ వాక్యాన్ని వివరించండి.
11. ఇద్దరు వ్యక్తులు వాదించుకోవటం మీరు వింటున్నారు. ఒకరు ప్రపంచీకరణ మన దేశ అభివృద్ధిని కుంటుపరిచిందని అంటున్నారు. మరొకరు భారత దేశం అభివృద్ధి చెందటానికి ప్రపంచీకరణ సహాయపడుతోందని అంటున్నారు. ఈ వాదనలను మీరు ఎలా స్పందిస్తారు?
12. జలసంధి గ్రామ ప్రజలు తమ ఊరినుంచి తరలి వెళ్ళటాన్ని ఎందుకు తిరస్కరించారు?
13. “ స్థానిక జన జీవనానికి, జీవనోపాధులకు, పరిసరాలతో సహజీవనం చేసే జీవన విధానానికి పర్యావరణం చాలా ముఖ్యమైనది.” వివరించండి.

పేపర్ - II

(చరిత్ర & పౌర జీవనం)

చరిత్ర

2 మార్కుల ప్రశ్నలు

1. యుద్ధాలను నివారించి శాంతిని పెంపొందించే కొన్ని నినాదాలను తయారుచేయండి.
2. నాజీ జర్మనీల చేతిలో యూదులు ఏవిధమైన వేధింపులకు గురయ్యారు? ప్రతి దేశంలోనూ కొంతమంది తమ ప్రత్యేక గుర్తింపు కారణంగా వేరుగా చూడబడుతున్నారా?
3. తీవ్ర మాంద్యంలో జర్మనీ ఎదుర్కొన్న సవాళ్లు ఏమిటి? నాజీ పాలకులు, హిట్లర్ వాటిని ఎలా ఉపయోగించుకున్నారు?
4. భారతదేశం, నైజీరియాలలోని జాతీయ ఉద్యమాలను పోల్చండి. భారతదేశంలో ఇది ఎందుకు బలంగా ఉండింది?
5. భారతదేశం, వియత్నాంల లాగా స్వాతంత్ర్యం కోసం నైజీరియా మరీ అంత కష్టపడాల్సి రాలేదు. దీనికి కొన్ని కారణాలను పేర్కొనండి.
6. భారతదేశ విభజనకు దారితీసిన వివిధ కారణాల జాబితా తయారుచేయండి.
7. భారతస్వాతంత్ర్య పోరాటంలో సుభాష్ చంద్రబోస్ పోషించిన పాత్రను ప్రశంసిస్తూ రాయండి.
8. రెండవ ప్రపంచ యుద్ధం తరువాత ప్రపంచ అధికారంలో ఎటువంటి మార్పులు వచ్చాయి?
9. ప్రచ్ఛన్న యుద్ధం వల్ల ఆయుధ పోటీ, ఆయుధ నియంత్రణ రెండూ ఎలా జరిగాయి?
10. ప్రపంచంలో ఘర్షణలకే కేంద్రంగా పశ్చిమ ఆసియా ఎందుకు మారింది?
11. 20వ శతాబ్దం చివరి నాటికి ఒక్క దేశమే ప్రపంచమీద పెత్తనం వహిస్తోంది. ఈ నేపథ్యంలో అలీనోద్యమం పాత్ర ఏమై ఉంటుంది?
12. “కేవలం సైనిక ఒప్పందాల నేపథ్యంలోనే కాకుండా ఆర్థిక విధానాల నేపథ్యంలో కూడా అలీనోద్యమం ఏర్పడింది.” దీనిని సమర్థించండి.
13. రెండు దేశాల మధ్య శాశ్వత శాంతి నెలకొనడానికి భారతదేశం పాకిస్తాన్లు ఏ చర్యలు తీసుకోవాలి.

1 మార్కు ప్రశ్నలు

1. రెండో ప్రపంచ యుద్ధకాలంలో అణుబాంబులు ఉపయోగించిన దేశమేది?
2. ఎనేబ్లింగ్ యాక్ట్ అనగానేమి?
3. ఖండాంతర ఆఫ్రికా వాదాన్ని సమర్థించిన వారెవరు?
4. ఏజెంట్ ఆరెంజ్ అనగానేమి?
5. కాలన్స్ అనగా ఎవరు?
6. నైజీరియా ఎప్పుడు స్వాతంత్ర్యాన్ని పొందింది?
7. సన్ యెట్ సేన్ సిద్ధాంతాలు ఏవి?
8. డయాక్సిన్ యొక్క చర్యను వివరించండి.
9. 1947 ఆగస్టు 15 నాటికి విలీన ఒప్పందంపై సంతకం చేయని సంస్థానాలేవి?
10. డికాలనైజేషన్ అంటే ఏమిటి?
11. పశ్చిమాసియా అనగానేమి?
12. UNESCO ను విస్తరించండి?
13. UNICEF ను విస్తరించండి?
14. USSR ను విస్తరించండి?
15. ఆధునిక చైనా పితామహుడు ఎవరు?

4 మార్కుల ప్రశ్నలు

1. రెండు ప్రపంచ యుద్ధాల కారణాల మీద క్లుప్తంగా రాయండి. ప్రపంచంలో ఏదైనా దేశాలలో ఈనాటికీ ఈ అంశాలు ఏమైనా ఉన్నాయా? ఏ రూపంలో?
2. రష్యన్ విప్లవం ఆ సమాజంలో ఎన్నో మార్పులను తెచ్చింది. అవి ఏమిటి? వాళ్లు ఎదుర్కొన్న సవాళ్ళు ఏమిటి?
3. నాజీ పాలనలో తీసుకొచ్చిన రాజకీయ మార్పులు ఏమిటి? ఒక బలమైన నాయకుడు ఉంటే చాలు దేశ సమస్యలు తీరిపోతాయని తరచు ప్రజలు వాదిస్తూ ఉంటారు, నాజీ జర్మనీలో ఎదురైన అనుభవాల నేపథ్యంలో ఈ వాదనకు ఎలా స్పందిస్తారు?
4. రాచరిక పాలనను పడదోసిన తరువాత చైనాలో రెండు రకాల పాలనలు ఏర్పడ్డాయి. వీటి మధ్య పోలికలు, తేడాలు ఏమిటి?
5. స్వతంత్ర నైజీరియా దేశం ఎదుర్కొన్న సవాళ్ళు ఏమిటి? నైజీరియాకు స్వాతంత్ర్య భారతదేశం ఎదుర్కొన్న సవాళ్ళకు మధ్యగల పోలికలు, తేడాలు ఏమిటి?

6. బ్రిటీష్ వలసపాలకులు తమ విభజించి, పాలించు అన్న విధానాన్ని భారతదేశంలో ఏ విధంగా అమలు చేశారు? నైజీరియాలో అవలంబించిన విధానానికీ, దీనకీ మధ్య పోలికలు, తేడాలు ఏమిటి?
7. కొత్తగా ఏర్పడిన భారతదేశంలోకి వివిధ సంస్థానాలను విలీనం చేసే ప్రక్రియ ఒక సవాలుగా పరిణమించింది. చర్చించండి.
8. ప్రపంచంలో శాంతి నెలకొల్పటానికి ఐక్యరాజ్య సమితి నిర్వహించే వివిధ పాత్రలు ఏమిటి?
9. భారత దేశానికి పొరుగుదేశాలతో ఈ దిగువ అంశాలతో సంబంధాన్ని చూపటానికి ఒక పట్టిక తయారుచెయ్యండి: ఘర్షణకు కారణమైన అంశాలు, యుద్ధ సంఘటనలు, సహాయ, సహకార ఘటనలు.
10. “శ్రీలంక జాతి వైరుధ్యాలు భారతదేశంతో దాని సంబంధాలను ప్రభావితం చేశాయి”. వివరించండి.

పౌర జీవనం

2మార్కుల ప్రశ్నలు

1. భారత రాజ్యాంగంలోని మౌలిక సూత్రాల గురించి చిన్న వ్యాసం రాయండి.
2. మీ పాఠశాలలో సమానత్వం భావన ఎలా అమలు అవుతున్నదో తెలిపే ఒక కరపత్రంను తయారు చేయండి.
3. స్వాతంత్రం వచ్చిన తొలి సంవత్సరాలలో సామాజిక-ఆర్థిక మార్పు తీసుకురావటానికి ఏ చర్యలు చేపట్టారు?
4. 1967 ఎన్నికల తరువాత రాజకీయ వ్యవస్థలో వచ్చిన ముఖ్యమైన మార్పులు ఏవి?
5. స్వాతంత్ర్యానంతర రెండవ దశలో పార్టీ వ్యవస్థలో వచ్చిన ప్రధాన మార్పులను గుర్తించండి.
6. ‘టెలికాం విప్లవం’ ద్వారా వచ్చిన మార్పులు ప్రస్తుతం మానవాళి జీవన విదానంపై ఎలాంటి ప్రభావాన్ని చూపుతున్నాయి?
7. సామాజిక ఉద్యమాల మౌలిక అంశాలు ఏమిటి?
8. ఇటీవల కాలంలో జరిగిన ముఖ్యమైన ఉద్యమాలలో ముఖ్యమైన అంశాలను వివరిస్తూ ఒక పోస్టరును తయారుచేయండి.
9. సిఫార్సు చేసిన విధంగా నియమ నిబంధనలను పాటించినట్లయితే ప్రభుత్వ శాఖలు మరింత జవాబుదారీతనాన్ని ఎలా కనబరుస్తాయో ఊహించండి.

1మార్కు ప్రశ్నలు

1. భారత రాజ్యాంగానికి దోహదం చేసిన కొంతమంది ప్రముఖుల పేర్లను రాయండి.
2. లింగం అన్న పదాన్ని ఏదేశ రాజ్యాంగ ప్రవేశిక కనపరిచింది.
3. శాంత కాముకతను ఏదేశ రాజ్యాంగ ప్రవేశిక కనపరిచింది.
4. ఏరకమైన రాజ్యాంగం కింద కేంద్రప్రభుత్వానికి ఎక్కువ అధికారాలుంటాయి.
5. కేంద్ర, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలకు ఖచ్చితమైన అధికారాలను ఏ రకమైన రాజ్యాంగం ఇస్తుంది.
6. ఒక రాష్ట్రంలోని అధికారులందరు రాష్ట్ర సివిల్ సర్వీసెస్ నుండి నియమింపబడిన వాళ్ళేనా?
7. ఏ రాజ్యాంగ సవరణ ద్వారా భారత రాజ్యాంగ ప్రవేశికకు లౌకిక,సామ్యవాద పదాలు చేర్చబడ్డాయి?
8. రాజ్యాంగ ముసాయిదాను తయారు చేయడానికి ముసాయిదా కమిటీకి ఎంత కాలం పట్టింది?
9. భారతదేశంలో ప్రస్తుతం ఎన్ని రాష్ట్రాలు, ఎన్ని కేంద్రపాలిత ప్రాంతాలు ఉన్నాయి.
10. భారతదేశంలో ఇటీవల ఏర్పడిన కొత్త రాష్ట్రాలేవి?
11. ప్రణాళికా సంఘం ఎప్పుడు ఏర్పడుతుంది? ప్రణాళికా సంఘం స్థానంలో నూతనంగా ఏర్పడిన సంస్థ ఏది?
12. ప్రస్తుత నీతిఅయోగ్ వైస్ చైర్మన్ ఎవరు?
13. ప్రస్తుత నీతి అయోగ్ చైర్మన్ ఎవరు?
14. ఆపరేషన్ బర్గా అంటే ఏమిటి?
15. LTTE ని విస్తరించండి?
16. పౌరహక్కుల ఉద్యమ కోరికల జాబితా తయారు చేసి వాటికి మీరు సూచించే పరిష్కారాలేమిటో రాయండి?
17. గ్లాస్కోస్ట్ అనగానేమి?
18. పౌర నిరాకరణ అనగానేమి?
19. కోర్టులబయట తగాదాల పరిష్కారానికి ప్రత్యేమ్నాయ విధానం ఏదైనా ఉందా?
20. లోక్ అదాలత్ను మీరు సమర్థిస్తారా?
21. సమాచార హక్కు చట్టంను ఏ సం॥లో రూపొందించారు?

4 మార్కుల ప్రశ్నలు

1. రాజ్యాంగ సభ చర్యల నుంచి భారత ప్రభుత్వ ఏకీకృత, సమాఖ్య సూత్రాలను వివరించండి.
2. భారతదేశంలో గల బహుళపార్టీ వ్యవస్థ వలన ప్రజలు పొందుతున్న ప్రయోజనాలు, ఎదుర్కొంటున్న సమస్యలను విశ్లేషించండి.
3. ప్రాంతీయ ఆకాంక్షలు ప్రాంతీయ పార్టీల ఏర్పాటుకు ఎలా దారితీశాయి? రెండు దశలలోని పోలికలు, తేడాలను వివరించండి.
4. అమెరికాలోని నల్ల జాతీయులు, మైరా పైబీ ఉద్యమాల మధ్య పోలికలు, తేడాలు ఏమిటి?

సమర్పించునది

మణితాటి నరసింహారెడ్డి,

ప్రధానోపాధ్యాయులు ,
ప్రభుత్వ పాఠ్యపుస్తక రచయిత &
'మన టీ.వి.' లో పాఠ్యాంశ బోధకులు,
జిల్లా పరిషత్ ఉన్నత పాఠశాల,
పెద్దజంగంపల్లి, సంబేపల్లి మండలం,
వై.యస్.ఆర్ జిల్లా., ఆం.ప్ర.
సెల్ : 9440246825.

Edited by

Sri B. PRATHAP REDDY,
M.A., B.Ed.,
District Educational Officer,
YSR District.